

Filmové týždenníky boli neodmysliteľnou súčasťou programu kín, pripomíname si ich okrúhle výročie

TLAČOVÁ SPRÁVA

9. jún 2025

Filmové týždenníky boli neodmysliteľnou súčasťou programu kín, pripomíname si ich okrúhle výročie

V júni uplynie 80 rokov od kinodistribúcie prvého povojnového filmového týždenníka na Slovensku. Pri tejto príležitosti zorganizoval Slovenský filmový ústav v Kine Lumière večer filmových týždenníkov, počas ktorého sa premietne pásmo siedmich žurnálov z obdobia rokov 1965 – 1990. Projekcia pod názvom *Týždeň vo filme / 80. výročie* sa za účasti hostí uskutoční v pondelok 16. júna o 18.20. hod.

Filmové žurnály predstavovali unikátny formát pravidelného obrazového spravodajstva, ktoré prinášalo najdôležitejšie informácie z aktuálneho diania doma i vo svete. Mali informovať, vzdelávať i zabávať. Pozostávali z komentovaných krátkych reportáží a spravodajských šotov, trvali zvyčajne 10 až 15 minút a v kinách nimi povinne začínalo každé filmové predstavenie. Skúsené spravodajské tímy tvorili šoty tak, aby mali premyslenú obrazovú skladbu, ktorej sa prispôboval komentár. Prvý *Týždeň vo filme* č. 1-2/1945 sa na Slovensku začal distribuovať 16. júna 1945. Pod názvom *Týždeň vo filme* sa týždenníky premietali do konca roku 1982, neskôr boli premenované na *Kinožurnál*, ich výroba sa skončila v roku 1990.

Slovenský filmový ústav zorganizoval večer filmových týždenníkov, aby upriamil pozornosť na žurnály ako na vzácny historický materiál, ktorého význam je aj v súčasnosti neoceniteľný. „*Spúšťačom myšlienky usporiadať prehliadku filmových týždenníkov k ('nedožitému') osemdesiatemu výročiu prvého (česko)slovenského žurnálu bolo zoznámenie sa s monotematickým týždenníkom z mája roku 1965, ktorý vznikol k jeho dvadsiatemu jubileu, a pokrýval toto obdobie,*“ hovorí o výbere týždenníkov do jedného pásma Milan Černák, režisér a šéfredaktor Spravodajského filmu na Kolibe v 60. rokoch minulého storočia, ktorý sa na výrobe týždenníkov podieľal a významnou mierou sa ako režisér a dramaturg pričínal o celkový profil Spravodajského filmu na Kolibe. Výber pripravil spolu s dramaturgom a režisérom Rudolfom Urcom, obaja sa projekcie aj osobne zúčastnia.

Okrem monotematického týždenníka venovaného 20. výročiu filmových týždenníkov z roku 1965 sa premietne aj týždenník z rovnakého roku zložený z troch šotov nazvaných *Úsmev zadarmo*, *Prekážka* a *Muž v bielom plášti*. Z roku 1968 pochádza zasa ďalší monotematický týždenník o rehabilitácii slovenských dôstojníkov a generálov. Zo sedemdesiatych rokov budú uvedené dva týždenníky zostavené zo šotov, v ktorých napríklad Gustáv Husák debatuje s vysokoškólakmi, alebo sú zaznamenané problémy s výstavbou Petržalky. Súčasťou večera budú aj dva monotematické týždenníky – z osemdesiatych rokov pochádza týždenník na tému *Silvester s Krajíčkom* a týždenník z deväťdesiatych rokov tematizuje *Masmédiá* v roku nula. Zámerom dramaturga pásma Milana Černáka bolo vybrať týždenníky, ktoré charakterizujú dobu ich vzniku. Pripomína, že „*obdobia sa odlišovali medzi sebou, aj vo svojom priebehu, preto nebolo jednoduché vybrať dve ukážky, ktoré by ho dostatočne charakterizovali. Ako sa to podarilo, posúdia diváci.*“

Po februári 1948 sa mnohé z filmových týždenníkov venovali predovšetkým Sovietskemu zväzu, vzoru v budovaní komunizmu, ale aj životu v ďalších krajinách východného bloku. Výnimočne sa v žurnáloch objavovali aj zábery spoza železnej opony, zväčša ilustrujúce kapitalistické vykorisťovanie pracujúcich na Západe. S vývojom filmovej techniky sa menila aj podoba filmových žurnálov a ich funkciu postupne preberala televízia. Milan Černák hovorí, že „*spoločenský vývoj po roku 1945 bol turbulentný, spravodajský žurnál slúžil štátnej ideológii, tak ako všetky ostatné komunikačné prostriedky. Predsa však, alebo práve preto, podáva jedinečný obraz o niekdajšom stave spoločnosti.*

Filmové týždenníky boli neodmysliteľnou súčasťou programu kín, pripomíname si ich okrúhle výročie

Filmový týždenník bol roky jediným audiovizuálnym spravodajským médiom – nielen na Slovensku – preto môžu byť tieto filmové dokumenty aj v súčasnosti zaujímavé a majú veľký význam.“ Dnes filmové žurnály predstavujú vzácne úložisko pamäti a často sa využívajú v súčasnej televíznej, dokumentárnej, ale aj hranej filmovej tvorbe.

[Leták prvého distribuovaného týždenníka na Slovensku – Týždeň vo filme 1-2/1945](#)
[DVD Týždeň vo filme 1945 – 1990 – výber filmových týždenníkov](#)

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk